

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/45/2012
Identifikačné číslo spisu:	1005899552
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Marková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1005899552.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: RAGT Czech, s. r. o., Branišovice, Česká republika, IČO: 27 113 698, zastúpeného Ružička Csekes, s. r. o., advokátska kancelária, Bratislava, . Vysoká 2/B, proti žalovanému: Ing. Vincent Iványi- AGRISEM, Galanta, Krásna 1089, IČO: 14 064 022, zastúpenému advokátom JUDr. Eduardom Šmelkom, Húščavova 1, Bratislava, o zaplatenie 86 642,83 eur /2 610 202,- Sk/, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 07. marca 2012, č. k. 7 Cbs 46/2005-474, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 07. marca 2012, č. k. 7 Cbs 46/2005-474 sa z r u š u j e a v e c s a v r a c i a t o m u t o s ú d u n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 6 531,66 eur náhrady trov konania.

Rozhodol tak s odôvodnením, že predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 86 642,83 eur spolu s 13 % úrokom od 11. novembra 2003 až do zaplatenia. Z obchodného registra vedeného Krajským súdom v Brne, zistil, že obchodná spoločnosť MORSTAR, Moravský šlechtiteľský ústav, a. s., zmenila svoje obchodné meno na MORSTAR, a. s., HYBRITECH, a. s., STELA Branišovice, a. s. a na základe schválenia predstavenstva spoločnosti 01. júna 2000 predala časť podniku kupujúcemu spoločnosti MONSANTO ČR, s. r. o., Praha na základe kúpnej zmluvy o predaji časti podniku z 15. júna 2000. Následne spoločnosť MONSANTO ČR, s. r. o. uzatvorila 15. júna 2004 kúpnu zmluvu o predaji časti podniku so spoločnosťou BV Services, s. r. o., Branišovice, kde podľa čl. XI. písm. c/ a prílohy č. 9 bod 3 bola predmetná pohľadávka v sume 2 610 202,- Sk postúpená na spoločnosť BV Services, s. r. o. Spoločnosť BV Services, s. r. o. zmenila obchodné meno na RAGT Czech, s. r. o., Branišovice. Žalobca doložil do spisu fotokópiu dodatku zmluvy o predaji časti podniku medzi MONSANTO ČR, s. r. o. a HYBRITECH, a. s. z 29. júna 2000 preukazujúc, že podľa čl. I súčasne previedol šľachtiteľské osvedčenia k odrodám, uvedeným v čl. II bode N zmluvy. Zároveň žalobca doložil fotokópiu dodatku č. 3 zmluvy o predaji časti podniku z 10. októbra 2000 medzi

MONSANTO ČR, s. r. o. a STELA BRANIŠOVICE, a. s. v likvidácii, preukazujúc, že podľa čl. I prevod odrôd obilnín a šľachtiteľského materiálu, uvedených v časti N a k nej vzťahujúcej sa prílohe, je považované za prevod vlastníctva podľa zákona č. 132/1989 Zb.

Ďalej súd poukázal na ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 132/1989 Zb., podľa ktorého majiteľ šľachtiteľského osvedčenia môže šľachtiteľské osvedčenia previesť písomnou zmluvou na iný subjekt. Tým sa prevádzajú na nadobúdateľa práva a povinnosti vyplývajúce zo šľachtiteľského osvedčenia, s výnimkou pôvodcovstva. Majiteľ šľachtiteľského osvedčenia má právo požadovať od nadobúdateľa za tento prevod finančnú úhradu. Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 132/1989 Zb. zmluva o prevode šľachtiteľského osvedčenia nadobúda účinnosť dňom zápisu do registra chránených odrôd, alebo do registra chránených plemien, ktorý vedie ministerstvo.

Z uvedených skutočností súd prvého stupňa dospel k záveru, že nemá preukázané, že zmluvou o predaji časti podniku z 15. júna 2000 predávajúci HYBRITECH, a. s., previedol platne podľa ust. § 11 zákona č. 132/1989 Zb. šľachtiteľské osvedčenia na odrody uvedené v prílohe č. 16, na kupujúceho MONSANTO ČR, s. r. o. Z čoho súd uzavrel, že žalobca vrátane jeho predchodcov zmluvami o predaji časti podniku nepreukázal, že je aktívne legitimovaný, preto žalobu zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Navrhol napadnutý rozsudok ako nedostatočne odôvodnený, s nedostatočne zisteným skutkovým stavom a nesprávne právne posúdený, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K otázke aktívnej legítimácie poukázal na uznesenie z 22. novembra 2005, č. k. 7 Cbs 46/05-90, ktorým súd v tomto konaní pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu, čím potvrdil nielen nástupníctvo, ale aj aktívnu legítimáciu žalobcu, uznesenie potvrdil aj Najvyšší súd SR uznesením z 12. decembra 2007, sp. zn. I Obo 144/2006. Navyše odôvodnenie rozsudku považuje za absolútne nedostatočné, nepresvedčivé a bez udania úvahy, ktorou sa súd pri hodnotení dôkazov riadil. Žalobca tvrdí, že je majiteľom šľachtiteľských osvedčení k odrodám pšenice letnej Bruta, Boka, Brea, Balada a Vlada. Žalovaný vysadil tieto odrody a predával, ale žalobcovi ako majiteľovi šľachtiteľských osvedčení neodviedol licenčné poplatky, ponechal si aj plnenie z predaja na ktoré nemá nárok, čím došlo sa žalovaný bezdôvodne obohatil.

Právne nástupníctvo podľa žalobcu vyplýva zo zmluvy o predaji časti podniku z 15. júna 2000 a z jej dodatkov. Predmetom zmluvy bol prevod časti podniku nachádzajúceho sa v Branišoviciach na nadobúdateľa, t. j. hmotného a nehmotného obchodného majetku, vrátane práv a povinností špecifikovaných v čl. II zmluvy a v prílohách zmluvy. V zmysle bodu „N“ je predávajúci vlastníkom odrôd obilnín a šľachtiteľského materiálu, bližšie uvedené v prílohe č. 16 zmluvy, ktorá obsahuje zoznam predávaných odrôd okrem iného aj: Bruta, Boka, Brea, Balada a Vlada. V znení dodatku z 29. júna 2000 zmluvy boli súčasťou prevodu aj šľachtiteľské osvedčenia k uvedeným odrodám. V znení dodatku č. 3 z 10. októbra 2000 strany dohodli úpravu Obchodným zákonníkom s tým, že prevod obilnín a šľachtiteľského materiálu uvedených v časti „N“ a k nej sa vzťahujúcej prílohe /príloha č. 16/ je zmluvnými stranami považovaný za prevod vlastníctva v zmysle ustanovení zákona č. 132/1989 Zb. K samotnému prevodu podniku uvádza, že v zmysle ustanovenia § 479 ods. 1 Obchodného zákonníka na kupujúceho prechádzajú všetky práva vyplývajúce z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva, ktoré sa týkajú podnikateľskej činnosti predávaného podniku. Zároveň uviedol, že v zmysle § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje. To znamená, že na základe zmluvy z 15. júna 2000 došlo k prechodu všetkých práv a povinností, ktoré sa týkali predávaného podniku alebo jej časti. Rovnako aj v zmluve z 15. júna 2000 je uvedené, že k prechodu práv a záväzkov dochádza ex lege, aj keby tieto práva a povinnosti neboli v zmluve identifikované, ak sa týkajú predávaného podniku alebo jeho časti. Kupujúci vstupuje do práv a záväzkov predávaného, ktoré vznikli zo zmlúv alebo z iných právnych skutočností. Posledné dve vety sa vzťahujú na prechod vlastníckeho práva k osivu, šľachtiteľskému materiálu a odrodám a na právo žalobcu uplatňovať si nároky z obchodného využívania odrody dňom podania prihlášky na vydanie šľachtiteľského osvedčenia. Ďalej uviedol, že podľa § 3 ods. 2 písm. d/ zákona č. 132/1989 Zb. sa

šľachtiteľským osvedčením potvrdzuje právo majiteľa šľachtiteľského osvedčenia obchodne využívať odrodu. Podľa § 12 tohto zákona platí šľachtiteľské osvedčenie odo dňa podania prihlášky, t. j. platí právna ochrana k odrode. Balada od 26. 08. 1999, Brea od 03. 09. 1998, Bruta od 02. 11. 1994, Boka od 20. 12. 1996 a Vlada od 30. 08. 1990, k týmto dátumom sa viaže aj právo obchodne využívať odrodu. Dodal, že prihlášky k odrodám podával samotný žalovaný na základe mandátnej zmluvy č. 1/96 na zastupovanie vo veci ochrany práv k odrodám rastlín zo 04. novembra 1996 a na základe mandátnej zmluvy č. 1/98 z 13. novembra 1998, obe uzavrel so spoločnosťou Hybritech, a. s. ako predávajúcim zo zmluvy z 15. júna 2000. To, že k zmene v osobe prihlasovateľa z Hybritech, a. s. na spoločnosť MONSANTO ČR, s. r. o. došlo na základe zmluvy o predaji časti podniku z 15. júna 2000 potvrdzuje Ministerstvo pôdohospodárstva v jednotlivom odôvodnení rozhodnutia o udelení šľachtiteľského osvedčenia.

Odvolateľ poukázal aj na čl. II písm. i/ zmluvy z 15. júna 2004, uzavretej medzi MONSANTO ČR, s. r. o. a žalobcom, sa previedli na kupujúceho všetky pohľadávky týkajúce sa časti podniku. V čl. XI písm. c/ a v prílohe č. 9 bode 3 zmluvy z 15. júna 2004 sa kupujúci a predávajúci dohodli, že kupujúci nahradí predávajúceho ako stranu vo všetkých minulých, súčasných a budúcich súdnych sporov, ktorých predmetom sú ochranné práva k chráneným odrodám, vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohe č. 9 zmluvy z 15. júna 2004. Podľa odvolateľa na základe zmluvy z 15. júna 2004 došlo k prevodu všetkých práv a povinností, ktoré sa týkajú predávaného podniku alebo jeho časti. Kupujúci na základe zmluvy z 15. júna 2004 vstúpil do práv a záväzkov predávajúceho, ktoré vznikli zo zmlúv alebo iných právnych skutočností. Uvedená zmluva je nesporne titulom na uplatnenie predmetnej pohľadávky, ktorú žalovaný dodnes nezaplatil.

Na záver dodal, že šľachtiteľské osvedčenia boli riadne prevedené podľa zákona č. 132/1989 Zb. a zmena majiteľa bola zaregistrovaná v registri chránených odrôd, o čom svedčí aj vyznačenie tejto skutočnosti na zadnej strane jednotlivých šľachtiteľských osvedčení.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací /§ 10 ods. 2 O. s. p./ prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 86 642,83 eur. Bez dôvodné obohatenie malo vzniknúť tým, že žalovaný napriek tomu, že žalobca ako majiteľ šľachtiteľských osvedčení k odrodám pšenice letnej Bruta, Boka, Brea, Balada a Vlada, odstúpil 30. novembra 2000 od zmluvy o výhradnom práve na zastupovanie, obchodné využívanie a ďalšie množenie odrôd MONSTARO, s týmito odrodami obchodoval bez toho, aby žalobcovi ako majiteľovi šľachtiteľských osvedčení zaplatil licenčné poplatky za rok 2001. Výšku licenčných poplatkov vypočítal z prehľadu úrody BALADA, BOKA, BREA, BRUTA a VLADA z úrody roku 2001, ktorý mu poskytol Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave.

Súd prvého stupňa napriek rozsiahlemu dokazovaniu tak zo strany žalobcu, ako aj žalovaného, sa sústredil len na jednu skutočnosť a to aktívnu legitímáciu žalobcu a zamietajúce rozhodnutie odôvodnil nedostatkom aktívnej legitímácie na strane žalobcu. Je potrebné prisvedčiť odvolateľovi, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nedostatočné a nepresvedčivejšie v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p., predovšetkým sa súd prvého stupňa nedostatočne vysporiadal s argumentáciou žalobcu ako aj s listinnými dôkazmi, preukazujúcimi jeho aktívnu legitímáciu v spore.

Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať na jeho

celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa musí mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 211 O. s. p.), pričom toto ustanovenie i právna teória civilného procesu vymedzili požiadavky na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Medzi tieto patria požiadavky vzťahujúce sa na hodnotenie dôkazov. Odôvodnenie musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

Z formulácie § 132 O. s. p. vyplýva, že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, prečo niektoré z nich považuje za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy a prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu - dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie (I.ÚS 52/03). Nedostatky odôvodnenia rozhodnutia v hodnotení dôkazov spolu s nevysvetlením dôvodov, prečo sa súd odmietol zaoberať navrhnutými dôkazmi, preto môžu zakladať vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Neznamená to však bez ďalšieho, že každý nedostatok odôvodnenia rozhodnutia automaticky zakladá jeho nepreskúmateľnosť (či arbitrárnosť). V každom jednotlivom prípade súd skúma intenzitu porušenia vzhľadom k odôvodnenosti rozhodnutia ako celku.

Z doteraz vykonaného dokazovania vyplýva, že majiteľom šľachtiteľského osvedčenia na odrody pšenice Balada, Bruta, Boka, Brea a Vlada bol Morstar, Moravský šľachtiteľský ústav, a. s., Kroměříž, táto spoločnosť zmenila svoje obchodné meno a sídlo na Morstar, a. s., Kroměříž, Hybritech, a. s., Kroměříž a na Stela Branišovce, a. s.

Následne 15. júna 2000 bola uzavretá kúpna zmluva o predaji časti podniku podľa § 476 a nasl. Obchodného zákonníka medzi spoločnosťami Hybritech, a. s., Kroměříž ako predávajúcim a Monsanto ČR, s. r. o., Brno ako kupujúcim. Z dodatku z 29. júna 2000 k zmluve o predaji časti podniku z 15. júna 2000 /ďalej len zmluva/ vyplýva, že súčasne sa previedli šľachtiteľské osvedčenia k odrodám uvedeným v čl. II bode N zmluvy. Podľa bodu N je predávajúcim vlastníkom odrôd obilnín a šľachtiteľského materiálu v špecifikácii bližšie uvedenej v prílohe č. 16 zmluvy, ktorá obsahuje zoznam predávaných odrôd, medzi ktorými sú aj odrody Boka, Bruta, Brea, Balada a Vlada. Z dodatku č. 3 zmluvy vyplýva, že prevod obilnín a šľachtiteľského materiálu uvedených v časti N je zmluvnými stranami považovaný za prevod vlastníctva v zmysle ustanovení zákona č. 132/1989 Zb. o ochrane k novým odrodám rastlín a plemenám zvierat v znení neskorších predpisov.

Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené dôkazy nasvedčujú tomu, že predmetom prevodu boli aj šľachtiteľské osvedčenia a spoločnosť MOSANTO ČR, s. r. o. zmluvou z 15. júna 2000 nadobudla nielen časť podniku, ale aj šľachtiteľský materiál odrôd Bruta, Balada, Brea, Boka a Vlada. V tejto súvislosti žalobca v priebehu celého konania poukazoval na rozhodnutie Ministerstva pôdohospodárstva o udelení šľachtiteľského osvedčenia. Napriek tomu súd prvého stupňa uvedenému dôkazu nevenoval

žiadnu pozornosť. Že došlo k prevodu šľachtiteľských osvedčení je zrejmé aj z Věstníka Ministerstva pôdohospodárstva SR, čiastka 17, z 27. júla 2005, z ktorého vyplýva, že k 30. júnu 2005 došlo k zmene majiteľa šľachtiteľského osvedčenia pšenice letnej Vlada, Bruta, Boka, Brea a Balada z majiteľa MONSANTO ČR, s. r. o., Brno na RAGT Czech, s. r. o., Branišovice.

Pri vyhodnotení tejto primárnej skutočnosti a právnom posúdení súd prvého stupňa nevzal do úvahy všetky skutočnosti, a preto jeho závery o nedostatku aktívnej legitímácie na strane žalobcu sú vecne nesprávne.

Odvolací súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že pôvodný žalobca MONSANTO ČR, s. r. o., ako predávajúci, uzavrel 15. júna 2004, teda v priebehu konania, kúpnu zmluvu o predaji časti podniku so spoločnosťou RAGT Czech, s. r. o., Branišovice, terajším žalobcom. Predmetom prevodu boli v súlade s ustanovením § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka aj všetky pohľadávky týkajúce sa predávaného podniku .

Predmetom ďalšieho dokazovania bude, či uplatnená pohľadávka je oprávnená. Súd prvého stupňa v tomto smere nevykonával žiadne dokazovanie a to napriek obrane žalovaného, že povinnosť platiť predmetné licenčné poplatky mu nevznikla, lebo z vlastných osív nemal žiadnu zmluvnú povinnosť odvádzať peňažné plnenie. Svoje tvrdenie oprel o dohodu zmluvných strán v článku II. bode 4. Zmluvy o výhradnom práve na zastupovanie, obchodné využívanie..., ktorú žalovaný uzavrel s MORSTAR, Moravský šľachtiteľský ústav, a. s., Kroměříž 02. januára 1994 /ďalej len zmluva z 02. januára 1994/. Znamenalo by to, že len podklady z Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho, Bratislava nemôžu byť dôkazom o vzniku, resp. o výške uplatnenej peňažnej pohľadávke. V tomto smere bude potrebné doplniť dokazovanie o evidenciu, vedenú žalovaným o predaji osív a licenčných poplatkov, ktorú sa zaviazal viesť v článku II. bode 7 zmluvy z 02. januára 1994.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa vykoná ďalšie dôkazy v naznačenom smere a vo veci znovu rozhodne, súčasne rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania /§ 224 ods. 3 O. s. p./.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné